

N:o 173.

Af herr **Ollas A. Ericsson**, om ändringar i Kongl. Maj:ts till innevarande Riksdag framlagda förslag till lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Bland de många oegentligheter, som inom vårt skattesystem förekomma, ådrager sig onekligen väghållningsbesväret på landet en stor uppmärksamhet, emedan nämnda besvär enligt nu gällande lagstiftning, med några få undantag, ensamt åligger den i mantal satta jorden. Att en sådan skyldighet en så lång tid ensamt kunnat åläggas en enda näring, oakadt man med fulla skäl kan påstå all slags näring vara af de allmänna vägarne mer eller mindre beroende, är på det högsta oförklarligt och visar en stor brist inom vår skattelagstiftning, allrahelst som den betungade näringen tyckes vara den minst lönande.

Flere gånger hafva yrkanden blifvit framställda om förändring i nu gällande stadganden om den allmänna väghållningsskyldigheten på landet, och ehuru svårt det naturligtvis måste blifva att sammanjemka meningarna i ett ämne, som berör så många enskilda intressen, synes mig dock, med afseende å de olika beskattningsföremålens deltagande i väghållningstungan, ett på rättvisa och billighet mera grundadt förslag än Kongl. Maj:ts nu framlagda kunnat åstadkommas. Således, utan att inlåta mig i något detaljeradt förslag med afseende å organisationen af vägunderhållet, vill jag hufvudsakligen fästa uppmärksamheten på de olika beskattningsföremålens deltagande i detsamma, dervid framhållande den allt mer gällande åsigten i fråga om beskattning, att alla beskattningsföremål böra i allmänna angelägenheter och vid fördelning af ett allmänt onus deltaga efter för-

måga och detta äfven med afseende å vägunderhållet. Enklaste sättet skulle således enligt mitt förmenande blifva att utdebitera väghållningskostnaderna enligt den grund kommunalutskylderna på landet utgöras; men så länge nu gällande bevillningsförordning, der förmågan icke efter samma grund de olika beskattningsföremålen emellan framkallat bevillningen, tillämpas, torde man ej med fullt skäl kunna yrka det alla beskattningsföremål skola till sin fulla uppskattade bevillning deltaga i väghållningsbesvärets utgörande, utan torde med afseende derå lindring böra beredas beskattningsföremål, hvilka ej kunna hänföras under kategorien jordbruksfastighet; dock detta endast till dess en ny bevillningsförordning varder antagen, hvori bevillningen efter samma grund de olika beskattningsföremålen emellan representerar förmågan.

I betraktande deraf att, på sätt ofvan nämnts, vägunderhållet är af den beskaffenhet att alla samhällets medlemmar böra vara deri i lika mån intresserade, emedan en beqväm samfärdsel är ett vilkor för både materiel och andlig utveckling, anser jag, att väghållningskostnaderna böra fördelas på alla inom väghållningsdistriktet befintliga beskattningsföremål på det sätt, att jordbruksfastighet, vare sig den är i mantal satt eller ej, påföres efter sin hela, samt annan fastighet, frälseränta och andra beskattningsföremål, hvartill hör inkomst af kapital eller arbete, motsvarande hälften af deras påförda bevillning. Att häri stadga undantag för sådana hemman, hvilka äro underkastade lotsningsskyldighet, kan jag för min del icke vara med om, alldenstund jag anser denna skyldighet, lika med så många andra, vara af så allmänt intresse, att den borde på ett tidsenligare sätt ordnas, och följaktligen ifrågavarande hemman derifrån befrias. Likaledes innefattar säteriegarnes i södra Sverige frihet från väghållningsskyldigheten en så stor orättvisa, att ifrågavarande säterier efter min tanke icke böra åtnjuta någon öfvergångstid. Den som åtnjuter en orättvis förmån, bör när som helst vara beredd att den skall upphöra. Om icke samma förhållande kan tillämpas å inom vissa fjelltrakter i Jemtland genom nybyggen uppkomna hemman, hvilka hittills varit från deltagande i väghållningsbesväret alldeles befriade, torde dock skäl saknas att särskildt för dessa stadga undantag, hvadan 85 § helt och hållet torde kunna uteslutas.

Beträffande det af Kongl. Maj:t framlagda förslaget i hvad det angår organisationen, skulle jag särskildt vilja fästa uppmärksamheten å det sätt Kongl. Maj:t föreslagit med afseende å utseendet af ledamöter i den särskilda nämnden I Kongl. Maj:ts förslag stadgas, att denna nämnd

skall bestå af ordförande och tre ledamöter, af hvilka ordföranden och en ledamot förordnas af Konungens befallningshafvande och de öfriga två ledamöterna tillika med två suppleanter för dem utses af de väghållningsskyldige i den ordning, som för val af landstingsmän finnes stadgadt, äfvensom, vid förekommande omröstning inom nämnden, vid lika röster, eller der hvar har sin särskilda mening, ordförandens är den bestämmande. Här af framgår således tydligt att, till följd af sammansättningen af dessa nämnder, Konungens befallningshafvande, genom sin rätt att utse ordförande och densamma afgörande votum vid ofvannämnda fall, ofta komme att blifva den bestämmande med afseende å de för de väghållningsskyldige så viktiga beslut den särskilda nämnden äro anförtrodda.

För att i någon mån afhjelpa denna oegentlighet och åstadkomma en mera opartisk sammansättning af den särskilda nämnden, äfvensom att, vid de fall väghållningsdistriktet omfattar större område än häradet eller tingslaget, få medlemmar i nämnden för de väghållningsskyldige utsedde torde det vara lämpligt stadga, att äfven landstinget utser ledamöter i dessa nämnder; men för att kostnaderna genom ledamöternas antal icke måtte höjas, utan hellre minskas, torde man utan någon som helst risk kunna nedsätta det af Kongl. Maj:t föreslagna antalet medlemmar från fyra till tre, deraf Konungens befallningshafvande förordnade en, som tillika vore sjelfskrifven ordförande, och der väghållningsdistriktet utgöres af häradet eller tingslaget eller mindre delar deraf utses en ledamot jemte suppleant af landstinget, samt en ledamot med suppleant af de väghållningsskyldige; men i de fall väghållningsdistriktet utgöres af större område än häradet eller tingslaget utses båda ledamöterna jemte suppleanter af landstinget.

Skäligen förefaller det mig äfven, att nedsätta den af Kongl. Maj:t föreslagna resekostnadsersättningen åt nämnden från fjerde klassen i rese-reglementet till den femte, äfvensom, för att förekomma missförstånd och trakasserier, bestämma dagtraktamente åt ledamöterna i densamma enligt sistnämnde klass.

Samfälligheten för väghållningskostnadernas bestridande anser jag fortfarande i regeln böra utgöras af häradet eller tingslaget, men önskar tillika, att utskottet dit, denna motion blifver remitterad, förtydligar lagförslaget i det afseendet så, att intet hinder möter, vid väghållningsskyldiges anhållan derom, att annorledes förordna.

- På grund här af vågar jag föreslå följande förändringar i nedannämnda §§ i Kongl. Maj:ts förslag:

6 §.

I skyldigheten att bygga och underhålla allmän väg, bro och färja deltaga, efter nedan stadgade grunder, följande beskattningsföremål:

a) *all jordbruksfastighet, vare sig den är i mantal satt eller ej;*

b) *all annan fastighet, frälseränta och andra beskattningsföremål, hvartill hör inkomst af kapital eller arbete, hvarför bevillning till staten utgöres.*

8 §.

Kostnaden för anläggning af ny och omläggning af gammal väg, för underhåll af ny väg, intill dess den ingått i vägdelning, samt för byggande och underhåll af färja och större bro, *äfvensom vintervägs-kostnaden*, bestrides ur vägkassan.

47 §.

Den i 46 § föreskrifna uppskattning verkställes af en för hvarje väghållningsdistrikt tillsatt särskild nämnd, bestående af ordförande och *två ledamöter*, af hvilka ordföranden förordnas af *Konungens befallningshafvande*, och der väghållningsdistriktet utgöres af *häradet eller tingslaget eller mindre delar deraf utses en ledamot jemte suppleant af landstinget samt en ledamot med suppleant af de väghållningsskyldige i den ordning, som för val af landstingsmän finnes stadgad*; men i de fall väghållningsdistriktet utgöres af större område än *häradet eller tingslaget*, utses båda ledamöterna jemte suppleanter af landstinget.

50 §.

Nämndens medlemmar åtnjuta resekostnadsersättning och dagtraktamente enligt femte klassen i resereglementet.

59 §.

Vägs-katten utgår sålunda, att den på hela väghållningsdistriktet belöpande väghållningskostnaden, hvarmed förstås dels kostnaden för underhåll af all indelad väg enligt särskilda nämndens uppskattning, dels alla de utgifter, som enligt den fastställda utgiftsstaten skola bestridas ur vägkassan, fördelas på samtliga enligt 6 § i väghållet deltagande beskattningsföremål, *med iakttagande deraf, att jordbruksfastighet deltagar efter sin hela samt andra beskattningsföremål motsvarande hälften af deras åsatta bevilning.*

70 §.

Den för alla ploglagen i hela väghållningsdistriktet bestämda ersättning *skall genom vägstyrelsens försorg till de särskilda ploglagen utbetalas.*

85 § *utgår tillika med hvad i andra §§ är föreskrifvet till följd af stadgandet i denna.*

Då jag härmed anhåller om remiss till det utskott hvartill den i ämnet afgifna kongl. propositionen remitteras, hemställer jag vördsamt, att utskottet behagade föreslå de redaktionsförändringar så väl i mitt förslag som till följd deraf i öfrige §§ af Kongl. Maj:ts förslag, hvilka anses nödiga, blott det med motionen afsedda syftet vinnes.

Stockholm den 6 februari 1889.

Ollas A. Ericsson.

Häruti instämma:

Nils Nilsson.

Anders Olsson.

P. Truedsson.

Rättelse

uti motionen i Andra Kammaren, N:o 29.

sid. 3, rad 14 nedifrån, *står*: berättigade
läs: berättigande